TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Xuất khẩu gạo Việt Nam năm 2025: Triển vọng vượt ngưỡng 8,2 triệu tấn

06:33 25/08/2025

Việt Nam vẫn duy trì vị thế là một trong những nhà xuất khẩu gạo hàng đầu thế giới. Mặc dù Philippines – thị trường tiêu thụ lớn nhất của Việt Nam thông báo tạm ngừng nhập khẩu gạo trong 60 ngày kể từ ngày 1/9/2025 để bảo vệ nông dân nội địa, tuy nhiên xuất khẩu gạo của Việt Nam vẫn có thể vượt mốc 8,2 triệu tấn trong năm nay.

Sự tăng trưởng chủ yếu nhờ vào chiến lược đa dạng hóa thị trường, tập trung vào các khu vực đang gia tăng nhu cầu như châu Phi, Trung Quốc và Bangladesh, đồng thời tận dụng lợi thế về chất lượng và giá cả cạnh tranh.

Philippines, với vai trò là nước nhập khẩu gạo lớn nhất thế giới, đã công bố quyết định tạm ngừng nhập khẩu gạo trong hai tháng (tháng 9 và 10/2025) nhằm ổn định giá nội địa, vốn đã giảm mạnh do ảnh hưởng từ thuế nhập khẩu thấp hơn. Theo Bộ Nông nghiệp Philippines, giá gạo tại nước này đã giảm gần 16% trong tháng 7/2025 so với cùng kỳ năm trước, dẫn đến áp lực lớn đối với nông dân địa phương trong mùa thu hoạch cao điểm. Quyết định này được Tổng thống Ferdinand Marcos Jr. phê duyệt sau cuộc họp nội các, nhằm bảo vệ ngành sản xuất nội địa và đảm bảo giá bán cho nông dân không bị ảnh hưởng bởi dòng hàng nhập khẩu dồi dào.

Xuất khẩu gạo Việt Nam năm 2025: Triển vọng vượt ngưỡng 8,2 triệu tấn giữa bối cảnh thách thức từ thị trường toàn cầu (Ảnh: internet)

Điều này dự kiến sẽ làm giảm lượng nhập khẩu gạo của Philippines khoảng 500.000 tấn so với dự báo ban đầu, đưa tổng lượng nhập khẩu năm 2025 xuống còn khoảng 4,9 triệu tấn – vẫn là mức cao nhất thế giới. Đối với Việt Nam, Philippines chiếm tỷ trọng lớn trong cơ cấu xuất khẩu, với 3,6 triệu tấn trong năm 2024 (chiếm 40% tổng lượng xuất khẩu) và tiếp tục dẫn đầu trong 7 tháng đầu năm 2025 với tỷ lệ 42,6% kim ngạch. Tuy nhiên, giá trị xuất khẩu sang thị trường này đã giảm 13,5% so với cùng kỳ năm trước, phản ánh sự cạnh tranh gay gắt từ các nguồn cung khác như Thái Lan và Ấn Độ.

Các chuyên gia đánh giá tác động đến Việt Nam không quá nghiêm trọng, vì thời gian tạm ngừng chỉ kéo dài 60 ngày và Philippines vẫn coi Việt Nam là nguồn cung cấp đáng tin cậy. Hiệp hội Lương thực Việt Nam (VFA) nhấn mạnh rằng các doanh nghiệp đã ký kết các hợp đồng mới với giá cải thiện, đồng thời đẩy mạnh đàm phán với các thị trường thay thế để bù đắp khoảng trống. Theo S&P Global Commodity Insights, quyết định của Philippines đã kích hoạt một cuộc "chạy đua" vận chuyển hàng hóa từ các nhà cung cấp, có thể dẫn đến áp lực giá tạm thời trên thị trường toàn cầu, nhưng cũng mở ra cơ hội cho các nước xuất khẩu như Việt Nam điều chỉnh chiến lược dài hạn.

Để giảm thiểu rủi ro từ sự phụ thuộc vào một số thị trường lớn, các doanh nghiệp xuất khẩu gạo Việt Nam đang tích cực "nắn dòng" xuất khẩu sang các khu vực mới nổi. Theo dữ liệu từ Cục Hải quan Việt Nam, trong 7 tháng đầu năm 2025, tổng lượng gạo xuất khẩu đạt 5,51 triệu tấn, tăng 3,9% về lượng nhưng giảm 15,4% về giá trị (đạt 2,83 tỷ USD) do giá xuất khẩu trung bình giảm sâu.

Tháng 7/2025 chứng kiến sự bứt phá với 790.000 tấn xuất khẩu, tăng 52,1% so với tháng trước, cho thấy đà phục hồi mạnh mẽ.

Trung Quốc: Nhu cầu cao từ thị trường này dự kiến sẽ thúc đẩy xuất khẩu gạo Việt Nam tăng mạnh trong những tháng cuối năm. Theo USDA, sự gia tăng nhập khẩu từ Trung Quốc sẽ bù đắp phần nào cho sự sụt giảm từ Philippines.

Bangladesh: Là một trong những nước nhập khẩu gạo lớn, Bangladesh đang tăng cường mua sắm từ Việt Nam nhờ giá cạnh tranh và chất lượng ổn định. Các hợp đồng gần đây cho thấy tiềm năng tăng trưởng đáng kể trong quý IV/2025.

Nam Phi và châu Phi: Khu vực châu Phi, bao gồm Nam Phi, đang trở thành điểm đến chiến lược với nhu cầu cao do dân số tăng và biến đổi khí hậu ảnh hưởng đến sản xuất nội địa. USDA dự báo nhu cầu từ châu Phi sẽ là động lực chính giúp Việt Nam đạt mức xuất khẩu kỷ lục. Ngoài ra, các thị trường ASEAN khác cũng được khai thác để đa dạng hóa chủng loại gạo, từ gạo trắng thông thường đến các giống cao cấp như ST25.

Bộ Công Thương Việt Nam đã chủ động can thiệp, báo cáo Chính phủ và đề xuất các biện pháp ngoại giao để tháo gỡ nút thắt với Philippines. Ông Nguyễn Anh Sơn, Cục trưởng Cục Xuất nhập khẩu, nhấn mạnh vai trò của các kênh ngoại giao trong việc duy trì quan hệ đối tác lâu dài. Đồng thời, VFA khuyến khích doanh nghiệp tập trung vào xây dựng thương hiệu gạo Việt, tận dụng các hiệp định thương mại tự do (FTA) để nâng cao giá trị xuất khẩu.

USDA đã điều chỉnh dự báo xuất khẩu gạo của Việt Nam lên 8,2 triệu tấn cho năm 2025, tăng 300.000 tấn so với ước tính trước đó, bất chấp tác động từ Philippines (Ảnh: internet)

USDA đã điều chỉnh dự báo xuất khẩu gạo của Việt Nam lên 8,2 triệu tấn cho năm 2025, tăng 300.000 tấn so với ước tính trước đó, bất chấp tác động từ Philippines. Ông Đỗ Hà Nam, Chủ tịch VFA, bày tỏ sự lạc quan rằng Việt Nam có thể vượt 8 triệu tấn, củng cố vị trí thứ hai thế giới sau Ấn Độ, nhờ thương hiệu gạo chất lượng cao được nhiều thị trường ưa chuộng. Tuy nhiên, báo cáo Grain and Feed Quarterly của USDA cũng cảnh báo về sự cạnh tranh gay gắt từ Ấn Độ và Thái Lan, cùng với rủi ro từ biến đổi khí hậu ảnh hưởng đến sản xuất lúa gạo nội địa.

Về dài hạn, ngành gạo Việt Nam cần tiếp tục đầu tư vào công nghệ sản xuất bền vững, đa dạng hóa giống lúa và nâng cao chuỗi cung ứng để đối phó với các biến động chính sách toàn cầu. Với sản lượng toàn cầu dự kiến đạt kỷ lục 535,8 triệu tấn trong năm 2025 theo USDA, Việt Nam có cơ hội lớn để khẳng định vị thế, nhưng cũng phải cảnh giác với áp lực giá giảm và tồn kho dư thừa.

Dù đối mặt với thách thức ngắn hạn từ Philippines, ngành xuất khẩu gạo Việt Nam đang thể hiện sức sống mạnh mẽ nhờ chiến lược linh hoạt và nhu cầu toàn cầu ổn định. Sự kết hợp giữa chính sách nhà nước và nỗ lực doanh nghiệp sẽ là chìa khóa để đạt mục tiêu vượt 8,2 triệu tấn, góp phần quan trọng vào tăng trưởng kinh tế quốc gia.

Lê Thanh *(t/h)*